

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Yidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JOZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

POLLHEGYEN.

— november 13.

(**Rákóczy-Booskay.**) A Degenfeld gróf mai jubileumi lakomáján nagy tetszést keltett Kovács Gyula, Hajdúvármegye érdemes alispánjának pohárköszöntője, aki erősen hangsúlyozta a debreceni egyetem felállításának szükségét. Ha Kassa Rákóczynak ott örök nyugalomra helyeztet esantjaival csináltatja magának a harmadik egyetemet (holott mi is szívesen írnök erre a váltóra az „el fogadom szót), mért ne lépnek mi elő a Booskay-egyetem eszméivel? Mert ez is kitűnő jótállója a nemzeti művelődés szellemének Kovács alispán pohárköszöntője — annál kedvesebben hangzott ami fülünkben, amennyiben a Booskay-egyetem eszméje e lapok szerény basábjain született. Így a derék alispán a mi kalapunkhoz is rózsát tett. De azért ne értsék félre sem az alispánt, sem az ujságíró. Nem akarjuk mi megismételni az egyszeri bucsujárók esetét, kiknek egyike szép kék selyem Szűz Mária lobogót vitt és dícserekedve mutogatta a szemközti jövő bucsusoknak. Ezek dühbe gurulván, előrántották a maguk épp ily szép, rózsaszín selyem zászlóját:

— Hát ez kutyá? mondotta a zászlótartó.

No hát nem akarunk mi Booskayval konkurrálni Rákóczynak, sőt azt szeretnők, ha meg lenne idővel ott a Rákóczy, itt a Booskay egyeteme, dícsőségére a nemzetnek és a nemzet művelődésének!

(**Az ex lex miniszter.**) Vidám, csaknem családias lefolyású lakomákon, miadó volt a mai is, sok jó tréfás megjegyzés szokott szárnyra kelni. Ilyenre adott alkalmat a György Endre tósztja, aki Kies Áron püspököt éltette mint oly távollevőt, a kinek — az ősmért francia közmondás szerint — igazat adnak akár van valahol jelen, akár nincs.

— Neked is igazad volt (sugnak oda az ex lex miniszternek) a mikor távollevén a Fejérváry-féle miniszteri tanácskozásoktól, inkább a Margit-szigeten tartózkodtál!

(**A menü.**) Márk Endre volt a mai sikerült vacsora fáradhatlan rendezője. Különösen büszke volt arra, hogy a menüt egy Törley féle diszes reklámlapra nyomtatták, melynek elején két tulipános pezsgősüveg díszelgett.

— Talán kifogástok van a menükártya ellen? Kérdi egy kartonlapot nézegető társaságtól.

— Nincs nekünk! felelik; csak azt szeretttük volna, ha a pezsgősüvegek nem elől, hanem hátul, az italok sorában díszelnek!

Hanem ez csak tréfa volt, minden kitűnően sikerült és a kedélyek jobban pezsgtek mindenféle talizmánál.

(**A költő pap.**) Jelen volt a lakomán Szabolcska Mihály, a hírneves költő is. Nagy ovációkkal környezték tisztelői. Nemesek prófétai nagysága kerekedik ki, de igen szép gömbölyűsége tesz szert testi minősége is. Ugy látszik, hogy nemesek az Olympuson, de odahaza is jól tartják. Az ő tiszteletére külön bohém-lakoma volt a „Kis pipá”-ban, a hol szintén szeretet és becsülés körölyezte. Ez már az ő sorsa földi halandó és halhatatlan pályáján.

Gróf Degenfeld József jubileuma.

— nov. 13.

(*gr.*) Nem kell bővebben fejtegetnünk, hogy a Degenfeld grófi név mily elváhatlan kapesokkal fűződik a hazai ev. ref. egyház s emellett Debrecen közéletéhez, ezeknek előhaladásához és folytonos fejlődéséhez. E név a politikában a törhetlen hazafiság, a protestantizmus terén pedig a példászerű hitbuzgóság tündöklő csillaga, amelynek fénye jótékonyan hatol keresztül a még ma is veszedelmesen terjeszkedő nemzeti és vallásbeli közöny szűrkegégén keresztül.

Főösleges lenne azt is kimutatnunk, hogy gróf Degenfeld József — kinek ugy a közigazgatás, mint az egyházkormányzat terén szerzett érdemei tiszteletet érdemelnek — mily méltó viselője ennek a főuri névnek. Mint Debrecen és Hajdúvármegye főispánja, mintaszerűen töltötte be tisztjét. megtestesülése volt a kötelesség komoly teljesítésének s bár a főispáni székre léptekor e téren még „homo novus”-nak tekintetett, mindenkit kellemesen lepott meg ugy általában, mint a részletekben tanusított kiváló, alapos szakértelmével.

Ezenkívül még egy kiváló tulajdonsága volt, amely különben a főispáni székekben való mostani utódja is oly szerencsés mértékben képvisel. Átértette a debreceni polgár- és általában a kálvinista magyar ember lelkületét s azt mintegy második lényévé tudta tenni. Ez pedig a jellem tisztasága mellett ennek nemes puritánsága, gondolkodásának hamisítatlan szabadelvűsége és a közérintkezésnek egyszerűsége. Hogy a népszerűség mekkora polcát érte el Degenfeld gróf, az kitűnt főispánsága tíz éves jubileumának alkalmával és kitűnt ma is, amidőn a tiszántuli ev. ref. egyházkerület közgyűlése az ő főgondnoki áldásos működésének tíz éves jubileumát ültük meg.

Ilyen egy valódi protestáns főúr, mint Degenfeld József gróf. A hazai protestantizmus valóban büszkén vallhatja a magáénak Degenfeld grótot s mi sem tehetünk egyebet, minthogy szívvel-lellekkel csatlakozunk az őt a mai közgyűlésen és magánkörökben fogadó óvációkhoz, kívánván, hogy a nemes grótot a Teremtő még sokáig tartsa meg a hazai és egyházi közügyek felvirágoztatására!

Gróf Degenfeld főispán általános ünnepeles tárgya volt főgondnokságának tíz éves jubileuma alkalmából. A jubileumról a következő tudósításaink számolnak be:

Az egyház kerületi gyűlésen.

A tiszántuli ev. ref. egyház kerületi mai közgyűlésen Degenfeld József gróf egyházkerületi főgondnok az elhangzott ima után, költői szárnyalású beszédben nyitotta meg az ülést, üdvözölve az egybegyűlteket.

Az ülés első számjaként Dávidházy János esperes, másodelnök emelkedik szólásra, megemlítve, hogy 5 nap múlva lesz 10 éve annak, hogy Degenfeld József grótot nagy lelkesedéssel főgondnökká választották s most megragadja az alkalmat, hogy az egyházkerületi közgyűlés és a maga nevében is Isten áldását kérje további működésére, ragaszkodásának és őszinte tiszteleteinek adva kifejezést, mely szép szavakhoz a közgyűlés nagy lelkesedéssel járult hozzá.

Meghatva állott erre szólásra az ősz főgondnok, habár méltatlanul, — mint mondá, — érte e kitüntetés mégis jól esett az neki s minden más szóbeszéd helyett az ezeltől 10 évvel tett esküjé: ujjítja meg, igyekezve magasztos hivatásának továbbra is teljes erejéből eleget tenni.

MEGNYILTAK a Hungária kávéház

ujjonnan átalakított s tetemesen megnagyobbított helyiségei.

Az intelligens családok találkozó helye. Naponta ZENE estély. Hideg büffet. Saját termésti borok.

Tisztelettel **W e i c h i n g e r K a r o l y.** 590-10-1.

A közgyűlés összes tagjai lelkes eljénzéssel fogadták a főgondnok szavait.

A disztrakoma.

Gróf Degenfeld József, a Szent István-rend kiskeresztesének, a tiszántuli ev. ref. egyházkerüle; főgondnokának, tíz éves főgondnoki jubileumára disztribúciót adott az ev. ref. egyházkerület.

Az „Angol Királynő” termében folyt le a 120 terítékes bankett. Nagy számmal jelentek meg a lakomán az egyh. ker. közgyűlés tagjai s egyéb notabilitások, ezek sorában gróf Tisza István, volt miniszterelnök, György Endre, a Fejérváry-kormánynek egy ideig való földművelésiügyi minisztere, Csáthó Ferenc kir. táblai elnök, Wessprémy Zoltán főispán és mások.

A lakoma menüje a következő volt:

- Borju ragut leves
Hal
Tok társmártással
Bélszín, pástétommal
Nyul, velő gombóccal
Süliek
Malac és Pulyka
Befőtt és saláták
Turós és almás rétes
Gyümölcs
Sajtók
Kávé, likőr
Borok:
Rizling, fehér
Muzsai,
Carbenet, vörös.

A kitűnően rendezett bankettnek meg volt az a szerencsés ujjítása, hogy az ebéd menüjének háttára nyomatta a szellemi menüt, vagyis a hivatalos pohárköszöntők mondására hivatott urak névsorát. Ezeket pedig nagy tetszés között (mondották a következők):

Szell Kálmán esperes az egyházkerület nevében köszöni fel a jubiléum főgondnokát. Lelkes szavakkal emelte ki Degenfeld gróf fáradhatlan munkásságát.

György Endre egy olyan távollévő köszöntött fel, akinek még távollétében is igaza van. Ez pedig Kiss Áron a tiszántuli ev. ref. egyházkerület nagyérdemű ősz püspöke. (Éljénzés)

Dr. Baksa Lajos magas színvonalu főosztályában a hit és szabadság összefüggését hangsúlyozza. Az ünnepelt férfit élteti, mint a hazai protestantizmus védőjét.

Simonffy Imre kir. tan. és a debr. ev. ref. egyház világi elnöke ugyanennek nevében üríti poharát Degenfeld grófra.

Kovács József polgármester a város és egyház kölcsönös jó viszonyát hangsúlyozva, a város nevében élteti Degenfeld gróft.

Kovács Gyula alispán hangsúlyozza a debreceni protestáns egyetem felállításának szükségét s annak „Beccay-egyetem” elnevezést kíván adni. Hajdúvármegye nevében élteti ennek egyúttal volt főispánját, gróf Degenfeld Józsefet.

Dóczy Imre a tanáriker háláját és szeretetét tolmácsolja. Kívánja, hogy az ünnepeltnek munkás szelleme hassa át meg át a protestantizmust.

Dr. Händel Vilmos akad. igazgató szép pohárköszöntőben ünnepeli gróf Degenfeld Józsefet.

Ezután Degenfeld gróf köszönte meg kezeleg szavakkal a személyét ért kitüntető jókívánásokat.

Végül még többen érezték annak szükségét, hogy érzelmeiket kifejezzék. A lakoma a legjobb hangulatban ért véget.

Üdvözlő küldöttségek.

Az egyházkerületi közgyűlés berekesztése után pont öt órákor megjelent a disztribúción a főiskola tanári és tisztviselő kara majdnem teljes számmal, hogy üdvözlje a jubiléum Degenfeld gróft. A küldöttség szólt a dr. Erdős József teológiai dékán volt, ki szép szavakkal méltatta az ünnepelt kiváló arányait, érdemeit és ramutatott arra a nagy, minden téren áldást faragó, de különösen a főiskola előhaladása érdekében kifejtett munkásságra, mely ma érte el tizedik évi fordulóját. Az üdvözlést percekig tartó tapsvihár és éljénzés kísérte.

Gróf Degenfeld meghatott hangon mondott köszönetet a szívélyes szavakért. És bár — ugymond — szerénysége tiltakozik az ellen, hogy azt az üdvös reformot és alkotást, mely az elmúlt tíz év alatt a főiskola kebelében történt, az ő érdemének tudják be, de igéri és fogadja, hogy min: eddig, ugy ezután is teljes odaadással fog munkálkodni a főiskola fejlődésért, a tanári és tisztviselő kar jóléteért.

Ismét felzúgott a taps és éljénvihár, mely után a Bihari egyházmegye küldöttségét fogadta Degenfeld gróf, kik szintén jubileuma alkalmából üdvözlötték az egyház e tevékeny vezérfőnökét.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

— Első nap —

— Saját tudósítónktól. —

— nov. 13.

Szép számmal gyűltek össze az ev. ref. egyh. ker. tagjai az egyházkerület közgyűlésére. Jelen voltak Tóth János és Mezőssy Béla államtitkárok, gróf Tisza István volt miniszterelnök, György Endre, Csáthó Ferenc, budapesti kir. itélőtáblai elnök és más egyházi és világi kitűnőségek.

Az ülés elején folyt le gróf Degenfeld József főgondnok, tíz éves jubileuma alkalmából való ünneplése, miről lapunk más helyén emlékezünk meg.

Ezután a megjelenésükben akadályozott tagok bejelentése következett volna amit tekintve, hogy még az ülés legelején vannak, — későbbre halasztották.

Az egyh. ker. közgyűlés ezután nagy lelkesedéssel járult Helmezy Józsefnek nagybányai egyházmegyei gondnokká történt választásához s ezt a választást örömmel vette tudomásul. E tárggyal kapcsolatban Degenfeld gróf elnök jelentette, hogy az új nagybányai gondnok ma reggel a deereceni ev. ref. egyetem javára 1000 koronás alapítványt tett. Igaz lelkesedéssel éljénzték meg a nagylelkű adományozót, majd új állásában történt üdvözlése után, az egyházmegyei és tanárképviselek igazolására tértek át. Ez alkalommal az összes megjelent tagokat igazolta a közgyűlés, utána pedig a megjelenteket vették számba.

A közgyűlés következő pontját az elnöki megnyitó beszédhez csatlakozó határozatok hozatala képezte. Erre vonatkozólag a közgyűlés elhatározata, az elnöki megnyitó s az ezután következő üdvözlő beszéd szóról-szóra jegyzőkönyvben örökíttessék meg.

Ezután Garzó Gyula egyházkerületi tanácsbíróvá történt megválasztását veszi tudomásul a közgyűlés, majd Garzó Gyula esküjét vette ki. Az eskü letétele után kifejté programját, majd a közgyűlés nevében Degenfeld gróf főgondnok üdvözlöi Garzót új méltóságában.

Az egyház kerületi pénzügyi bizottság jelentését olvasták fel ezután, melynek minden egyes pontját magáévá tette a közgyűlés, — majd pedig a szavazatszedő bizottságot küldték ki jelen közgyűlés tartására. Ezután elhatározták, hogy a konventi póttagok számát 4 egyházi és 4 világi póttaggal szaporítják.

A közgyűlés következő pontját az 1907. január 1 től 1909. december 31 ig terjedő időre a konventi tagok megválasztása képezte. Ez alkalommal Szél Kálmán esperes emelkedett szólásra és indítványozta, hogy többeknek azon indítványát, mely szerint minden egyes alkalommal titkos szavazással döntsenek, — ne fogadják el s csak a fontosabb tárgyaknál ejtsenek titkos választást. A közgyűlés Szél Kálmán javaslatát elfogadta s így ez alkalommal, tekintve a tárgy fontosságát, a közgyűlés titkos szavazatot rendelt el. A szavazás idejére az elnök az ülést felfüggesztette.

Szünet után Sass Béla egyházkerületi aljegyző lemondását tárgyalta a közgyűlés, de a lemondását nem fogadta el s felkérte, hogy állásában legalább még egy ideig maradjon.

Ezután az egyes bizottságok jelentéseit és a konventi határozatokat olvasták fel, ez alkalommal tett kisebb javaslatokat a közgyűlés minden vita nélkül elfogadta.

Délután, négy órákor nyitja meg ismét megcsappant érdeklődés mellett a közgyűlést gróf Degenfeld József.

Következik a tárgysorozat 31 pontja, mely az Andaházi Szilágyi intézeiben megüresedett egy alapítványi helyének betöltéséről szól. Lovag Csiky Lajos terjeszti elő a kiírt pályázat eredményét.

Összesen 4 pályázó jelentkezett ezek közül az alapítványi helyet Gyöngyösi Géza csáthi lakos ugyanoly nevű fiával tölti be a közgyűlés. A pályázók közül kettőt pedig előjegyeznek.

Majd a segély-egylet jelentését vették tudomásul, melyek közül kiemelendő az az adat, hogy a segély-egylet tiszta bevétel a múlt évben 10890 korona volt, ebből 6950 koronát segélyezésekre fordította a fenmaradt részt pedig tőkésíteni fogják, segélyekből 12 egyház kösséget fognak több, kevesebb összeg erejéig segélyezni.

Ezután a gyűlést az elnök berekesztette és folytatását holnap reggelre tüzi ki. A közgyűlést holnap délelőtt 9 órákor folytatják.

Rákóczy Ferenc kora.*

(Műveltségi viszonyok)

Írta: Varju János kegyesrendi tanár.

(Folytatás)

— nov. 13.

Az udvari és táborigon különféle felírások díszletiek aranyhímzetű betűben, mint: Pressa Resurgo, Post Aspera Prospera, Liber aut Nihil Unum Est, Ite Quo Fata Vaant. De nemesak a fejedelem és udvara fejtett ki nagyobb fényt, hanem a nemesesség és katonaság is utánozta a keleti származásukat eláruló pompakedvelést. Esterházy Antal ezredében pl. a főtisztek angliai selyemposztós ruhában jártak, az altisztek pedig gazdagon sujtázott remek posztó dolmányokat öltöttek, még a közemberek kurta dolmányaira is 16 rőf zsinór jutott díszítésül.

A hadi lobogókat is remekül hímézték és festették ki úgy, hogy a zászlófestés és hímzés önálló iparágként fejlett ki.

A szertartások nagyon ünnepiesek voltak fejedelmi udvarban. Talán XIV ik Lajos francia király követneinek szertartásos modora, valamint a Rákóczy udvarában tartózkodó sok francia tiszt pompakedvelése is hozzájárult az etikett és fényűzés kifejléséhez.

Az országos ünnepeket a lehető legnagyobb, káprázatos pompával ülték, mint a szécsényi, marosvásárhelyi és óndi országgyűléseketi követfogadásokat és bevonulásokat. Rákóczy ilyen alkalmakkor párdúcőr kacsagánya alatt királyszin (bibor) öltözetben, kócsagtollal ékített kalpagban, majd egy millió korona értékű gyémántos, drágaköves ékszerektől csillogóan jelent meg. Mellé az aranygyapjas rend jelvényével és láncával s aranyveretű, sötétbáronyos hávelyű díszkardjával, agaskodó nemes fajmánya lovagolva valóságos meszebeli királyhoz volt hasonlatos a fenségesen nyugodt és férfiasan széparcu Rákóczy Ferenc Két ország legelőkelőbb s leggazdagabb nemessége, s fehér selyem lobogók alatt a megyék csillogó bandériuma követték lóháton.

Az ünnepi lakomák is pazar fénynyal és bőséggel teljesek valának.

A fényűzés mellett nyomára akadunk a műpártolásnak és a műizlésnek is, akkori nagyjaink pblotáiban: Igy Berceányi ungvári kastélyának palotatermeiben a főhalmozott arany és ezüst ékszerek, drágaságok, edények és selyem, akófiúm, bársony és hímzett öltönyök nagy tömegén kívül igen sok értékes festmény, rézmetszet, fegyver és

* A jeles szerző most megjelenő „A magyar szellemi művelődés történelme” című munkájából. Megrendelhető Csáthi Ferenc könyvkereskedéséből. A 30 ivre terjedő mű ára 6 k.

regiseggyűjtemény és szépen gondozott könyvtár is volt.

Midőn az 1711-iki fegyverletétel után Beresényi Lengyelországba menekült, palotájának s ungvári uradalmának lajstromát a fiscus a kir. kamara nevében a kinostár javára elkészítette, mely számszerint is felsorolja az ott talált értékek és műtárgyakat. Csak az olaj- és vízfestmények, valamint a rézmetszetek száma 700 darabra tehető.

Az ebédlő-palotában 36 régi királynak és hadvezérnek életnagyságu, olajfestésű képe volt látható és számos hollandi mestermű. A padolatokat virágos, tarka keleti szőnyegek, a falakat melyek kárpitok fűdték. A pohár-ékek és szárnyasajtók faragványait bámulni valóknak tartották.

Könyvtárában Richelieu és Mazarin bi-borosok híres műveit és Turonne nagy hadvezér emlékiratain kívül voltak találhatóak Grammond, Bosfini, Istváni és Ranzáni történeti művei, számos hadtörténeti, orvostermészettudományi, építészeti és vegytaniszakmunka, igen sok klasszikus és magyar iróköltő. Érdekesekek voltak a grófnak magyar imakönyvei, sajátkezűleg írt gyógyászati, kertészeti és szakácskönyvei, melyek az akkori főúri hölgyek szellemi szükségletét kielégíteni elegendőnek bizonyultak.

Köszeghy Pál értékes verseskönyvét, mely Beresényi grófnak második feleségével, Csáky Krisztina grófnővel való egybekelése alkalmára készült, a varsói Krasinski-könyvtárban őrzik.

A vegyészeti műterem úgy volt berendezve, hogy ott a gyógyászzal előszeretettel foglalkozó grófnő is megtalálta a neki való gyógyszereket, melyekkel a környék népét gyógyíttatta.

A fegyvertár rakva régibb s újabb fegyverek, lobogók, kardok, vérték, sisakok s b. sokaságával, az ősöknek, a homonnai Drugetheknek gyászlobogói, címerpajzsai és ódon fegyvereivel, olyan látványt nyújtott, melyhez fogható abban a korban csak kevés helyen volt.

A virágos és gyümölcsös kertek, valamint a várak alatt elterülő vadaskertek szelidebb szórakozások iránti érzékét dicsőítik a nagy urnak Lovainak, vadászebeinek egyszerű felsorolása lapokat tölt be a kimutatásban.

Kisebb nagyobb mértékben így volt ez akkor más főúrnak udvarába is. A Forgáchok galgói, a Csákyak szepesi várai nem sokat engedtek pompa és felszerelés dolgában Ungvárnak. Nem különben híresek-eresek voltak messze vidéken az Andrássy, Barkóczy, Héderváry-Viczay, Esterházy, Károlyi és Koháry herceg vagy gróf uraságok törzefészkéi és sasvárai is.

A főúri családoknak ezt a kábitó gazdagságát terjedelmes, egész vármegyéket tevő, hatalmas uradalmak, mintagazdaságok, szántóföldek, mezők, erdők és bányák tették lehetővé. Magának Rákóczynak birtokai 120 □ mértföldre terjedtek. A Rákóczy, Beresényi, Bottyán- és Esterházy-jészagok nagyban üzték a lótenyésztést. Ez időben kezdették a tatár, török, spanyol, arab és angol fajlovak tenyésztését és a magyar ló-fajokkal való keresztezést is, az ugynevezett nemesítést. Különben a tiszta magyar fajok is megállták a hadijáratokban a helyüket s Bezeredy és Esterházy lovasezredei híresek lettek kitarításukról, melyek egy nap alatt tíz-tizenöt mértföldet is beszáguldoztak. Rákóczy lovászmesterei Beszarábiáig, Krimáig, sőt Arabiáig is eljártogattak fajlovakért. A jól idomított, nemes fajú paripák ára így természetesen nagyon felszokkent s a magyar paripák kelendőségét a külföldön is biztosította. Két-háromszáz aranyat szívesen adogattak egy-egy fajtáért. Ez pedig roppant összeg volt abban a kevés, de drágapénzü világban.

Hogy Rákóczy nem volt kénytelen nagy adóval sújani az úgy is elszegényedett föld népet, azt a fennebbieken kívüli gazdaságos bányaművelésnek is köszönhette. Selmező, Kőrmőz, Szemolnok, Nagy és Felsőbánya, Dobsina, Rozsnyó és Abrudbánya ércbányái oly nagyon virágzó volt ekkor, hogy a szükséges mennyiséget mindig előállította, s vert arany és ezüst pénzünk elég jó hírű volt

idegenben is. Kassán, Kolozsvárott, Kőrmőz- és Nagybányán híres pénzverő házak voltak s mindig akadt munka. Mivel Ausztria a mi pénzünk hitelét megrontani törekedett, Rákóczy régi mintájú aranyérmeket Szent László képére és új ezüst tallérokat, forintosokat Leopold császárára kezdett veretni.

A forgalom főeszköze mégis, a „Pro libertate“ köriratu rézpénz, az u. n. Libertás és a pollara volt. Sajnos, ezeknek az értéke épen nem felelő meg a követelményeknek, a nép nem szívesen látta forgalomba hozatalukat és ezeknek az értéktelensége miatt gyakran lázongtak a hadak is, míg az ezüst-pénzzel való fizetést el nem kezdték s a rézpénzek nagy részét beszédték. Forgalomban csak a pollara maradt meg váltópénznek.

Nagyon sokat tett Rákóczy a lőpor-fegyver és a postógyártás előmozdítására is. Mindazon igyekezett, hogy hadserege és népe szükségleteit lehetőleg a haza határain belül kielégíthesse.

Rákóczy szenvedélyesen gyűjtötte a régiségeket és tanulmányozta a régészetet. Így az ecsedi vár régi cölöpálményeit egész tanulmányban ismerteti, valamint a Karvánál kiastott Márk Aurél korbelti hídfőtelepeket.

Saját udvari zenészei voltak, kik vonós és fuvóhangszereikkel gyakran szolgáltak mulattatásra. A híres Rákóczy-kesergőjét Barna Miska nevű kedvelt cigány-zenésze szerezte. Czinka Sándor és leánya Panna állítólag még Rodostóba is elkísértek bandájukkal imádásig megszeretett urokat. Beresényi is tartott udvari „Zene bandát“ és fiát egyik kiváló francia zenemesterrel taníttatta. A tábornokok közül saját zenekara volt Esterházy Antal grófnak és Vak Battyánnak is.

(Vége köv.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól)

Budapest, nov. 13.

Nincsen harminc ember a Házban. A képviselők úgy vélekednek, hogy a mértékéről szóló törvényjavaslatnak ekkora érdeklődés is éppen elegendő. Még Kossuth Ferenc, a javaslat hivatalos gazdája sines a Házban s az elnök bejelentette, hogy a házszabályok értelmében Sztterényi József államtitkár fogja helyettesíteni.

Az elnöki előterjesztések közt ott van Komárommegye kérvénye, az alkotmány megvédése és a Viziváros beadványa a sztrájk-törvény szigorítása dolgában. Ma bekerült a mentelmi bizottság multkori szives határozata is a volt miniszter vád alá helyezéséről. Kálosi József előadó bemutatja a mentelmi bizottságnak Molnár Albert, Belis Mátyás, Geréb János, gróf Zichy Jenő és báró Bánffy Dezób ügyeiből szóló jelentéseket. Ezután harmadik olvasásban elintézték a tengeri szabadhajózásról szóló javaslatot.

A mérték hitelesítő.

Az elnök: Következik a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló javaslat.

Lázár Pál előadó: Ajánlja a javaslatot, amely feltétlenül szükségét pótol, elfogadásra.

Sztterényi József: Kossuth Ferenc minisztert ma kegyeletes kötelesség teljesítése távol tartja s így a javaslat tárgyalásánál ő képviseli a kormányt. A mértékek államosítása a közkivánság szerint szóló, mert ezzel megszűnik e téren az eddigi nagy bizonytalanság. Ajánlja a törvényjavaslatot elfogadásra.

A javaslatot általában elfogadták.

A részletes tárgyalásnál Lázár Pál felhatalmazást kért arra, hogy két sajtóhibát kikorigálhasson.

Hoitz Pál: Konstatálja, hogy a sajtóhibákat az előadó már kefélenyomatban ki-

javitotta, de a nyomda nem vett tudomást a korrektráról.

Az elnök: Kéri az előadókat, hogyha a nyomda nem pariroz nekik, szóljanak csak neki. Mert ha ők nem bírnak a nyomdával, arról kezeskedik, hogy ő bír vele. (Derűlttség.)

Lázár Pál: Javasolja, hogy a javaslatban a magyar korona elé tegyék oda a „szent“ jelzőt.

A módosításokat elfogadták.

Ballagi Aladár: Módosítást terjeszt be a főváros mértékhitelítő hivatalának további fenntartásáról. Ez a kedvezmény csak a közintézményekre terjed ki, a magánfogyasztásra nem.

Zanella Rikárd: Fiume különleges helyzetére való tekintettel, indítványt tesz, hogy Fiume is kapja meg ezt a kedvezményt.

Ugron Gábor: Azt hitte, hogy csak Budapest számára kérték extrawurotot. Most úgy látja Zanella felszólalásából, hogy itt páros kolbász készül. Vagy van értelme az az új törvénynek, vagy nincsen. Ha van, ekkor a kivételnek jogosultsága nincsen. Az országban használt mértékek nyolc-tized-része e fővárosban készül. A mértékhitelítő hivatal fenntartásával a régi állapot fenntartásuk. A törvényjavaslat eddigi szövegét fogadja el. (Helyeslés.)

Sztterényi József: Mind a két módosítást előre bejelentették a kormánynak és a kereskedelmi miniszternek egyik ellen sincs kifogása.

Lázár Pál: Érti, hogy a miniszter és az államtitkár opportunitási okokból nincsen ellene a módosításoknak, de ő Ugron Gábor álláspontját teszi a magáévá. (Helyeslés.) Budapest ne akarjon magának kivételes kedvezményeket. (Ugy van!) A bordék jelzésének jövedelme ugys fennmarad. Nem fogadja el a módosításokat, mert a főváros mértékhitelítő hivatalában botrányos állapotban vannak.

Ballagi Aladár: Néhány szót akar mondani.

Az elnök: Milyen címen?

Ballagi Aladár: Félreértett szavainak helyreigazítása címen.

Az elnök Félreértett szavadnak rövid helyreigazítására joga van. (Nagy derűlttség.) Ballagi Aladár: Kíváncsi arra, mivel igazolja Lázár Pál előadó azt az állítását, hogy a főváros mértékhitelítő állapotánál botrányos állapotok vannak. Miért nem szólalt fel Lázár Pál ebben az értelemben a függetlenségi párt értekezletén, ahol a kormány tagjai hozzájárultak az ő módosításaihoz?

Lázár Pál: Őt Ugron Gábor győzte meg.

Leitner Adolf: Sajnálja, hogy itt a főváros ügyeit animozitással tárgyalják. A Háznak nem lehet célja, hogy a főváros anyagi zavarai nőjjenek. A főváros a mértékhitelítésre eddig is sokat költött s mintaszerűen berendezte a mértékhitelítő intézetét. Lázár Pál minden bizonyíték nélkül ezt az intézményt meghurcolta a Ház előtt. Figyelmeztet akkor, hogy a kereskedelmi miniszter elfogadta Ballagi módosítását.

Felkiállítások néppárton: Csak elvi kifogást nem emelt ellen.

Leitner Adolf: Kéri Ballagi módosításainak elfogadását.

Az elnök: Elrendeli a szavazást. Az alkotmánypárt, a néppárt és a függetlenségi párt egy része a módosítások ellen szavazott és így sem Ballagi, sem Zanella indítványai nem mentek keresztül, bar Ballagi módosítási indítványához előzetesen a kormány nyíltan hozzájárult. Ballagi második módosításához egyedül Papp Zoltán szavazott nagy vidámság közepett.

Ráth Endre jegyző tovább olvassa a szakaszokat.

Lázár Pál módosítást nyújt be a 25 §-hoz.

Elnök: Kérdi a Házat elfogadja-e a módosítást.

A Ház többsége Josipovich miniszterrel és Sztterényi államtitkárral elfogadja a módosítást.

Az elnök: Kisebbség! (Nggy zaj.) A Ház Lázár Pál módosítását nem fogadja el. (Zajes ellenmondások.)

Rakovszky István: A többség elfogadta! (Zaj!)

Ugron Gábor: Mi ez? Leszavaznak?

Szathmáry Mór: Ellenpróbát kérünk.

Az elnök: Bocsánat, én megállapítottam a kisebbséget és kimondtam a határozatot. (Hosszantartó zajba.) Hát legyen ellenpróba! Kérem azokat a képviselő urakat, akik Lázár Pál módosítását nem fogadják el, álljanak fel. Általános derűtség közben egyedül Csépany Géza szavazott Lázár ellen.

Elnök: Kisebbség. (Általános derűtség.) Most tehát határozatiilag kimondom, hogy a Ház az előadó módosítását elfogadja.

Ráth Endre jegyző szakaszonként olvassa a javaslatot.

A Ház a törvényjavaslatot részleteiben is elfogadja. A harmadszori olvasást a holnapi ülésre tűzik.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

következik a külkereskedelmi statisztikáról szóló törvényjavaslat.

(Távirati tudósítás.) Szünet után Hellebronth Géza elfogadásra ajánlja a javaslatot, melyet a Ház úgy általános-ságban, mint részleteiben elfogad.

Elnök: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét, mire az ülés véget ért.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt 10 órakor kezdődik.

Egyház és iskola.

Uj püspöki titkár. Elek Lajost az erdélyi ref. egyházkerület tegnapi ülésén püspöki titkáruul választották. Elek Lajos a debreceni főgimnázium nyugalmazott tanára s mint ilyen Debrecenben is általános köz-tiszteletnek örvend.

IRODALOM.

Művészet a zenedében. Városunk művelő közönsége rendkívüli művészi eseménynek néz elébe, ugyanis Clement Bertalan, egyike a világ legjelesebb énekesének, a zenedében fog hangversenyezni, valószínűleg e hó 18-án. A részleteket még nem ismerjük, de a nagy közönség érdeklődését már előre felhívjuk.

Rákóczy jelvények. A nagyszabású Rákóczy-ünnepélyre igen csinos kivitelű jelvények kaphatók a Csáthy Ferenc és Tsa, valamint a Telegdy K. Lajos utódai cégnél. A nagyobb alakú jelvény 20, a kisebb 10 filléért kaphatók a fentnevezett cégeknél.

Dolgoznak a városházán.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

— nov. 13.

A jog és pénzügyi bizottság ma délután Vecsey Imre főjegyző elnöklésével tartotta folytatódó ülését. A gyűlésen jelen voltak: Tüdős János dr, Komlóssy Arthur, Riekl Antal, Fejér Ferenc, dr beregi Nagy Sándor, ifj. Schvarcz Vilmos, Roncsik Lajos, dr Bacsó Dezső, Magoss György, dr Aczél Géza, Debreczeni Jenő, Vargha Károly.

A gyűlésről tudósítók a következőket írja:

Kisebb ügyek.

A légszeszgyári tisztviselők nyugdíj-ügye volt az első tárgy. A gázgyár tisztviselői azt kérik, hogy nyugdíjképességük szolgálatuk megkezdésétől számítottassék.

Tüdős János dr pártolja a tisztviselők kérelmét. A világiatási szabályrendelet szerint van nyugdíjképességük, tehát jogosan kérik, hogy a légszeszgyár átvételétől, 1901-től számítsák nyugdíjukat.

A bizottság egyhangulag javasolja, hogy a gázgyári tisztviselőknek alkalmaztatásuk óta számítottassék a nyugdíjképességük.

Katz Lajos és neje a szőlőjükbe a város földjén utat akarnak nyitni. A tanács bizonyos feltételek mellett engedélyezte az ut nyitását.

Katz Lajos sulyosnak találta a feltételeket, kérvényben módosításokat ajánlott, melyeket, ha nem fogadna el a tanács, a kérvényt a felebbezésnek kéri tekinteni.

A tanács régebbi határozatához ragaszkodott és a felebbezést véleményezés végett kiadta a jogügyi bizottságnak.

A bizottság helyt ad Katz Lajos azon kívánságának, hogy a kért területet csak akkor veheti vissza a városnak vagy parcellázás, vagy közintézmény létesítésére szükség van.

(A sajtó jurifikációja)

Nyitavármegye feliratot intézett a sajtótörvény módosítása ügyében a Házhoz, oly irányban, hogy az ügyész a nemzetiségi sajtóval szemben előzetes cenzurát gyakoroljon, továbbá, hogy az igazatást közönséges fogházzal büntessék.

Kassa a sajtószabadság elleni merényletnek tartja a cenzurát, de Nyitramegye feliratának második részét pártolja. Mindkét átiratot megkapta Debreczen is. Magoss György dr pártolja Nyitramegye átiratát. Fejér Ferenc nem akarja engedni a sajtószabadság megnyirbálását. Kassa város átiratához járul.

Komlóssy Arthur Kassa feliratát pártolja. Tüdős János dr semmiféle előzetes cenzurához nem járulhat, mert az a sajtószabadság megőlése. Azt osztja ő is, hogy a nemzetiségi igazatást közönséges fogházzal kell büntetni. Elnök szavazás alá bocsátja a kérdést. Magoss György indítványa mellett a kisebbség Magoss, Roncsik, beregi Nagy Sándor szavaznak.

A többség Nyitramegye feliratának csak azt a részét pártolja, mely a nemzetiségi lapok igazatásait államfogház helyett közönséges fogházzal óhajlja büntetni.

A siketnéma intzet telke.

A siketnéma egyesület az intézetnek állandó épületet akar emelni. E célból kéri engedje át a város vagy a Petőfi tér 5. sz. házat, a volt kath. szegényházielkét, vagy 900 négyszögöl területet az ispotálylapon.

A bizottság javasolja, hogy a siketnéma intézetnek adjanak telket, de azzal a kikötéssel, hogy a város további adományban nem részesíti az egyesületet és ha az egyesület kitűzött céljától eltér, a telek a város tulajdonába visszazsáll. A telek helyéül a bizottság az Ispotálylapon 900 négyszögöllet jelöl ki.

A bizottság tárgyalását ma folytatja.

NAPI HIREK.

Gróf Dégenfeld jubileuma.

— nov. 13.

Tíz éve már ev. ref. főgondnok, S ugy visel egyházára gondot,

Hogy száll viharzó tengerekre Vigyáz az elszállt ezerekre.

Két világrészben népek öre . . . Eljen s haladjon így — előre!

* Csokonai születése. A Csokonai-kör e hó 17-én, Csokonai Vitéz Mihály születés napján d. u. 5 órakor az Arany Bika dísztermében tartandó ünnepi felolvasó ülést tart. Belépti díj személyenként 1 korona, deák-jegy 20 fillér. Belépti jegy váltható, vagy tagul jelentkezhetni Tóth Béla köri pánztáros gyógyszerárában vagy ülés előtt a pénztárnál. Műsor: 1. Nyitány. Csokonai dallamokból összeállította Rácz Károly; előadja: Rácz Károly zenekara. 2. Megnyitó beszéd. Mondja Géresi Kálmán, a Csokonai-kör elnöke. 3. A tihanyi ekhóhoz. Férfikarra átirta Mácsai Sándor; előadja a városi dalegyet. 4. A magánosságok. Irtta Csokonai: szavalja Lukács Juliska urnő, a városi színház művésznője. 5. A debreceni lunátikus. Irtta és felolvassa dr Csürös Ferenc, a Csokonai-kör választmányi tagja. 6. Csokonai szól. Költemény; irtta és felolvassa Oláh Gábor, a Csokonai-kör tagja. 7. A csikóbrós kulacsokhoz. Férfikarra átirta Mácsai Sándor; előadja a városi dalegyet.

* Rákóczy ünnepély. Az akadémiai, ifjuság Rákóczy ünnepélyét rendező bizottság tisztelettel fölkéri azokat, akik az 1-6 sz. páholyokat előjegyezték, illetőleg az azokra szóló jegyeket kiváltották, sziveskedjenek jegyeiket Csáthy Ferenc könyvkereskedésébe mielőbb visszaküldeni, ahol azokat földszintre szóló jegyekkel fogják kicserélni, mert ezeket a páholyokat, minthogy épen az emelvény mögé esnek, annak menyezete egészen eltakarja. Első és másodrendű ült helyek, valamint állóhely jegyek még mindig kaphatók Csáthy Ferenc könyvkereskedésében.

* A Bocskay szobor bizottság ma délelőtt 11 órakor Wessprémny Zoltán főispán elnöklete alatt ülést tartott, melyen most már véglegesen elhatározták, hogy e hó 25 én délelőtt 10 órakor a Csokonai kör felolvasó ülést tart, 12 órakor pedig a szobrot leplezik. Ez ünnepségekre az egyházherületeket, Hajdumegyét, a hajduvárosokat, a megye községiskoláit, végül a hivatalokat és testületeket hívták meg. Az emlékkertbe csak belépő jeggyel lehet bemenni. Délután 1 órakor az Arrol Királyné dísztermében bankett lesz.

* Templomi gyűjtés. A Szent-Erzsébet nőegyesület Erzsébet-nap előtt való napon, tehát e hó 18 án vasárnap a róm. kath. templomban reggel 7 órától 12 ig per elyezés útján szegényei számára gyűjtést fog rendezni. E tétével is fényesen dokumentálja ez az életre való egyesület, hogy nemes céljának mennyire megfelel! Arra törekszik ugyanis az egyesület, hogy Szent Erzsébet példájára szegény embertársain vallás különbség nélkül minél többet segítsen. Hány szegény család áldja ez egyesületet! A mai nehéz megélhetési viszonyok között felekeresi szegényeit ruhával, élelmiszerral, sőt pénzbeli segéllyel is támogatja azokat. Így tölti be hivatását, így ment meg sok embert az eizülléstől. Fel is használ az egyesület minden alkalmat arra, hogy könyörületes szívü emberek segítségével minél többet nyújtott a szegényeknek. Ez az eszme vezérelte most is az egyesületet, amikor a templomi gyűjtést elhatározta. Vasárnap reggel a szenteltvíztartónál két asztalt állít

tel, ahol az egyesület tagjai megállapított sorrendben fogják a gyűjtést eszközölni.

* **A kamara ülése.** Megemlékeztünk arról, hogy e hó 15-én csütörtökön lesz a kereskedelmi és iparkamara közgyűlése. A közgyűlés tárgyalási anyagát tegnap állapította meg a kamara, mely pedig négy kisebb ülés keretében. Elnöki, számvevői bizottsági, közös bizottsági és a kamara ipari szakosztályának volt tegnap délután ülése, melyeken a közgyűlés tárgysorozatát véglegesen megállapították.

* **Elvi jelentőségű határozatok iparügyekben.** Kereskgyártó iparosok kutkerekék és kutkoszoruk előállításával is foglalkozhatnak a keresk. miniszter döntése szerint. Ugyancsak a kereskedelmi miniszter mondta ki, hogy megrendelések átvétele végett nyitott fióközlelre iparigazolvány adható, azonban a nem helyben lakó iparos, vagy megbízottja a fogyasztók fölkeresésével megrendeléseket nem gyűjthet. Az iparügyi közgyűlés határozatai nem oly iparhatósági határozatok, amelyekre a törvényben megállapított 15 napi főlebbezési határidő vonatkozik. — Iparhatósági telepengedelemehez kötött ipartelepek engedélyezésénél annak a kérdésnek elbirálása, vajjon a kérdéses ipartelep létesítése esetén a teleptulajdonos kötelezendő-e a megfelelő szabványnyilatkozat kiállítására, vagy sem, nem a közigazgatási bizottság, hanem az illetékes iparhatóság hatáskörébe tartozik.

* **Amerikai kortések Debrecenben.** Egyik newyorki biztosító intézet, a Mutual, melynek pörös ügyeiről lapunkban is többször tettünk említést, közelebbről elnököt és alelnököt választ. A jelenlegi elnök az öreg Európában véli megtalálni a bizalmat s kortéseit ennek keresésére indította utnak. A kiküldöttek most abban fáradoznak, hogy a biztositási kötvények tulajdonosait fölkeressék a nyilatkozatot vesznek tőlük arról, hogy bizalmukkal a jelenlegi elnököt tisztelik meg. E vállalkozás ép oly merész, mint költséges; de ha megmondjuk, hogy az elnöki állással körülbelül 150.000 kor. évi fizetés jár a mellékéseken kívül, érthető, hogy a jelenlegi elnök nem egy könnyen válik meg állásától.

* **E heti büntügyi főtárgyalások.** 1906 november hó 12-én, hétfőn vádta naci ügyek, ítélethirdetések és felelővili ügyek nyilvános tárgyalásai. 1906. év november hó 13-án, kedden főtárgyalás. Rosenthal Sándor s 2 társa ellen, csalás bukás büntette. November hó 14-én, szerdán főtárgyalások. Lente István s 5 társa ellen, lopás büntette, Fényes György ellen, sikkasztás büntette, Ganz Mór ellen, sikkasztás büntette, Dián Róza s társa ellen, lopás büntette. November hó 15-én, csütörtökön. Csira Sándor ellen, összbüntetés, Tyekkel János s társa ellen, orgazdaságért, Csuzza László ellen, lopás büntette, Bíró Péter ellen, testisértésért, ifj. Balla Márton ellen, okirathamisításért. November hó 16-án, pénteken. Szöllősi Lajos s 5 társa ellen, testisértésért, Mester Lajos s 3 társa ellen, sikkasztásért, Májer Kálmán ellen, testi sértésért, Erdős Mártonné ellen, lopás büntette, Szoboszlai Lőrinc ellen, összbüntetés. November hó 17-én, szombaton. Péntes Istvánné ellen, hamis tanúzásrai rá bírás, Tóth Dani Lajos ellen, testi sértésért, Sipos Arva István ellen, lopás büntette, ifj. Szabó Mihály ellen, testi sértésért, ifj. Szabados István s társa ellen, hatóság elleni erőszak büntetésért.

* **Váradai Gábor halála.** Várady Gábor 1848-as honvédezt, a képviselőház volt elnöke, majd mármárosszigeti ügyvéd és a „Máramaros” című lap főszerkesztője tegnap Máramárosszigeten meghalt.

* **Öreg ember tévedése** Tóth Lajos Vigkedvü-Mihály utca 20. sz. alatti lakos panaszt emelt a rendőrségen Mandel Kornélné Simonffy utca 56. sz. alatti lakos ellen, hogy mikor egy 20 koronás papírpénzt felváltott, neki tévedésből 8 drb. 5 koronást adott, ezáltal neki 20 korona kára van. Mikor a szegény 64 éves öreg ember tévedését észrevette és kérte vissza a pénzt,

akkor már Mandelné azt is eltagadta, hogy 5 pénzt váltott. Azonban erre nézve Tóth Lajosnak tanúi is vannak. A rendőrség megindította az eljárást Mandelné ellen.

* **Gyilkosság a vonaton.** Altonából távirják Klausz iteni fogorvost Altonából Blankonzel felé a vonatban valaki meggyilkolta. A tettest sikerült elfogni és hosszas tagadás után végre bevallotta tettét. A gyilkos Rockert Tamás 18 éves kertészlegény.

x **A legjobb pörkölt kávé,** folyton frissen pergelve *Félegyházi Jánosnál* Piac-Miklós-utca sarkán.

x **Az Arany Bika** kávéházban minden este előadások.

Összeegott aggastyán.

Borzalmas halál.

Végzetes szalonna sütés.

(Saját tudósítónktól.)

november 13.

A halál legborzalmasabb neme által mult ki Hajduböszörményben egy szerencsétlen öregember. Izzó veres lángok között szállt el utolsó sóhajtása, mély menekvést, segítséget kért, könyörgött, de hiába. Senkisémet tudott már rajta segíteni, s pedig a reszkető öreg ember képtelen volt arra, hogy meneküljön óriási kínjaitól, az emészto lángoktól, mig végre a jótékony halál megváltotta szenvedésitől.

A megrendítő esetről a következőket jelentjük:

Cseh József 73 éves gazdasági cseléd kint lakott Hajduböszörményben egyik gazdálkodónál. Tegnap este munkaadói eltávoztak hazuról, azért az öreg ember felhasználta az alkalmat és szalonnasütéshez fogott a konyhában, dacára annak, hogy ezt már neki több ízben megtiltották. Nagy tüzet rakott a konyha közepén és vigan forgatta rajta a szalonna darabot.

A szalonna sütés végeztével Cseh József elakarta oltani a tüzet. Ekkor történt a szerencsétlenség. Egy hirtelen felpattanó szikra ruhájára csapódott és pár pillanat alatt tüzet fogott. A szerencsétlen ember mindent elkövetett, hogy a szerencsétlenségnek elejét vegye, hasztalan. Mire megszabadulhatott égő ruhadarabjaitól már az ing is lángolt rajta.

A tűz sulyos égési sebeket ejtett a szerencsétlensen, úgy annyira, hogy pár pillanat multán eszméletlenül rogyott össze.

A szörnyű szerencsétlenséget csak a hazatérő házbéliek vették észre. Nyomban mentéséhez láttak de minden fáradozásuk hiábavaló volt, mert akkorára a boldogtalan öreg ember meghalt.

Értesítették az ottani előjáróságot, mely ma reggel táviratban tudatta az esetet a debreceni ügyészséggel, mely megindította az ügyben a vizsgálatot, hogy nem terhel-e valakit felelősség.

Ugyancsak a holnapi nap folyamán fogják megejteni a hivatalos boncolást.

A gép áldozata.

Szerencsétlenül járt fiatalember.

— Saját tudósítónktól. —

— nov. 13.

Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt ma az újföldi tanyák egyikén. Ismét gazdasági gépnél történt baleset, mely hogy sulyosabb mérveket nem öltött az a gyors segítségnek köszönhető.

Nem győzzük eléggé hangoztatni, hogy a mozgásba levő gazdasági gépeknél nagyobb elővigyázatot és erélyesebb óvintézkedéseket kell alkalmazni, mert mai napság megdöbbentő arányokban fordulnak elő ily balesetek. Különben sajnos ugyis nagy a könnyelműség a gépek mellett dolgozó egyéneknél.

A mai eset részletei a következők:

Szemán Mihály 20 éves paraszt-legény a mai nap folyamán kint dolgozott Szabó Lajos újföldi tanyáján egy tengeri morzsoló gép mellett. Társai tapasztalták, hogy a legény igen könnyelműen viselkedik, azért óva intették a könnyelműségével járó esetleges következményekre.

A figyelmeztetések minden jóindulatuk mellett kárba veszttek. Egyszer csak velőt rázó sikoltás hallatszott. A gép elkapta Szemán Mihályt jobbját. A balesetet még idejekorán észrevették és a gépet idejekorán megállították. Így is szörnyen összeroncsolódott a fiatalember keze.

Szörnyű fájdalmait kint nem tudták csillapítani, így még az est folyamán behozták a kórházba, hol a gondos ápolás mellett bizonyára hamarosan felgyógyul.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Szerdán, november 14-én „Cseralányok”, operette. (C)

Csütörtökön, november 15-én „Forgószél kisasszony”, énekes bohózat. (A)

Pénteken, november 16-án „Bolond”, operette. (B)

Szombaton, november 17-én, Csokonay születésének évfordulója alkalmából: Csokonai prólóg, utána: „Az asszony”, színmű. (C)

Vasárnap, november 18-án, délután „Kis herceg”, operette. Este „A mádi zsidó”, életkép. (Ujdonság, kis bérlet)

| **Szép Ilonka.** Szávay Gyulának nagy sikert aratott operettje, mindkét ujdonságból megkezdődtek a próbák. A „Szép Ilonka” főszereplői Zilahyné, Főthy Frida, Polgár, Arkossy, Bay, Sarkadi stb.

TÁVIRATOK

A holnapi ülés.

Budapest, november 13. A képviselőház holnapi formális ülésén a házelnök indítványozni fogja, hogy egy hétig ne tartsanak ülést, mely idő alatt a képviselők tanulmányozhassák a jogügyi költségvetést.

Kossuth és Apponyi Pozsonyban.

Pozsony, november 13. Kossuth Lajos arcképének leleplezési ünnepélyére Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf ma délben ide érkeztek. A pályaudvaron nagy néptömeg várta a minisztereket, akik a város díszfogatán hajtottak be a Palugyai szállóban levő lakásukra. Az ünnepély délután folyt le.

Merénylet Vilmos császár ellen.

Budapest, nov. 13. Münchenből azon szenzációs távirat érkezett, hogy Vilmos császár ellen, mikor a porosz köveiséget elhagyta, merényletet követtek el. Epen abban a pillanatban, mikor a császár fogatába szállott, egy lövés dördült el és a császár szívéhez kapva eszméletlenül összeesett. Később azonban kiderült, hogy a császár az ijedtségtől alélt el. A hivatalos körök úgy tüntetik fel a dolgot, hogy merényletről szó sincs, hanem csupán egy tribün összeomlása okozta az ijedelmet.

Polgármesterek a kormány tagjainál.

Budapest, november 13. A polgármesterek jelenleg Budapesten ülésező kongresszusa ma délelőtt küldöttségileg tisztelgett Szentpály Kálmán miskolci polgármester vezetésével Wekerle Sándor miniszterelnök-nél és gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél.

Védekezés az arató sztrájk ellen.

Budapest, nov. 13. Nagy feltűnést keltett a fővárosban az a hír, hogy több földbirtokos szövetkezett arra, hogy Kinából a jövő év nyarára 100.000 kulit hoznak, az arató sztrájk letörésére.

Merénylő pezsgőgyáros.

Pécs, nov. 13. Az itteni esküdt bíróság Lütte Lőrinc pezsgőgyárost, ki Zvetkovics joggyakornokot, kiról azt hitte, hogy felesége csábitója revolverrel megsebesített, ma felmentette.

Halál a gyakorlótéren.

Kassa, nov. 13. Kassán egyik gyakorlótéren egy önkéntes fegyverbe véletlenül elesett került és mikor fegyverét elsütötte, golyójától életveszélyesen sebesülve esett össze Bosits főhadnagy.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, november 13.

Buzakinálat kielégítő, vételkedv javult. Szilárd irányzat mellett 45.000 métermázsza került forgalomba, közben 5 fillérrel magasabb áron.

Idő: borult.

Buza áprilisra	14.92-94.
Rozs áprilisra	15.48-50.
Zab áprilisra	13.30-32.
Tengeri 1907 májusra	14.54-56.
Répece augusztusra	10.30-32.
Rozs októberre	26.40-60.
Zab októberre	-----.
Tengeri augusztusra	-----.
Tengeri szeptemberre	-----.
Buza októberre	-----.

Szerkesztői-posta.

Munkás. „Labour-Bureau” angol intézmény (olv. „labór byuro”), olyan hivatalos és nyilvános jellegű hivatal, amely a munkának és munkásoknak statisztikai viszonyaival foglalkozik. Tulajdonképpen az államgazdasági és learpolitikájának kutató és tanácsadó eszköze, amely azonban megfelelő szervezet és helyes vezetés mellett egy a munkásoknak, valamint a munkaadóknak magángazdasági érdekeire vonat-

kozó fontos adatokat nyújthat. Angliában, az Egyesült államokban (mind a 21-ben) és Svájcban vannak ily hivatalok s azoknak mindenütt erős gazdasági és szociális jelentőséget tulajdonítanak. Hazánkban ily hivatal még nincsen.

T-Vy. Zavar-csináló mozgalmakat lapunkban nem portálunk.

Városi Színház.

Bérlet 39. sz. (B)

Bérlet 39. sz. (B)

Ma szerda, Debrecen, 1906. november 14-én:

A cserelányok.

Operette 3 felvonásban.

Holnap, csütörtökön, nov. hó 15-én:

Forgószél kisasszony.

Énekes bohózat 3 felvonásban.

244. szám. VRS.

Pályázati hirdetés.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságánál egy házipénztári tiszti és egy polgári biztosi állás fog az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi rendes közgyűlésen választás útján betölteni.

A házi pénztári tiszti állás évi 1500 korona fizetésből és 300 korona lakáspénzből, a polgári biztosi állás évi 1400 korona fizetésből és 200 korona lakáspénzből álló javadalmaszással van egybekötve.

Felhívom mindazokat, kik ez állásokra pályázni kívánnak, hogy a minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám mint a kijelölt választmány elnökéhez folyó évi november hó 25 napjának délelőtt 12 órájáig annyival is inkább benyujtsák, mert a későbbben érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg megüresedendő állásokra pályázatot nyitatik.

Debrecen, 1906. november 8.

Weszprémy Zoltán

főispán.

Még soha nem létezett szerencse!

Folyó évi október hó 23-án, a VI ik osztály záróhúzás napján, a

legnagyobb jutalmat

mely eddig egyáltalában előfordult

700.000 KORONA

összeben és pedig:

a főnyeremény 100.000 korona

a jutalom 600.000 korona

összesen 700.000 korona

a mi főáruadánknak jutott s a szerencsés sorsjegytulajdosoknak általunk lett kifizetve.

Hivatkozással az általunk kifizetett óriási nyereményre és az ezelőtt is már főáruadánknak jutott sok tetemes főnyereményekre, ajánlunk szerencse sorsjegyeket a

folyó évi november hó 22. és 23. án

tartandó 19 ik sorsjáték 1-ső osztály nyereményhúzásához.

$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$
kor. 150	3	6	12

Szantó és Társa

a magyar királyi szab. osztálysorsjáték főelárusító
BUDAPEST,

Központ: Vácu utca 11. szám, Régi Posta-utca 10. szám,

Sorsjegyek főgyűjtőedényből itt helyben is kaphatók: Schwarz Dániel tőzsde és tájékpipa metszőnél, Grunwald Ber. át papirkereskedésében. Scheppel Gyula tőzsdeben Városház épület Rózsa utca. Almosdy Sándor u. nál Batthyányi utca 12. Fröhlich Vencelné papirkereskedésében Szent Anna-u. 1.

A butorvásárló

közönség csakis saját érdekében cselekszik, ha szükségleteinek kielégítése végett, complete berendezésekben, menyasszonyi kelengyékben, valamint egyes darabokban dusan felszerelt az 1875. év óta fennálló az egész országban elsőrendűnek elismert és több éremmel kitüntetett

SCHWARZ VILMOS

Osász. és kir. udvari butorgyáros céget **Debrecen, Piac u. 71 sz.** keresi fel, hogy fényesen berendezett nagy választékot nyújtó *állandó kiállítás* tart a legfinomabb és legnevezetesebb faju fából készült modern fa és a *legizlésebb kivitelű* kárbiztosított butorokból, melyeket bármikor a legnagyobb készséggel mutat meg mindazoknak, kik a szép és finom butort látni óhajtják még a venni nem szándékozókknak is *Költségvetéssel és rajzokkal készséggel díjmentesen szolgál.*

Legjobb szabásu

glace, svéd és szárvasbőr
keztyük
Schön Sándor

keztyű, kölszer és orvosi műszertárban
DEBRECEN,
Piac u. 12. (Stenczinger-ház.)

Csaszárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Igalmarend tulajdona. *Első rangu kénes hévívízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, nazodák, török, kő- és márványfürdők; hőlég, szénasavas és villamosvíz fürdők. Isz. és helégzései kura. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés, jutányos árak. — Prospektust ingyen és bérmentve küld.*

Az igazgatóság.

Elővirág, csokrok és koszorúk a legszolidabb árák.

Az őszi dény beáltával ajánlom dusan felszerelt élővirág üzletemet.

Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét kora tavaszi nyitásra legválogatottabb faju friss:

Jácint, Tulipán és más virág hagymáimat.

Allandóan nagy választékot tartok erőteljes **Pálmák** ből és mindennemű **dísz növények**ből.

Szíves megtekintésre ajánlom kertészeti telepemet, ahol is mindenkor készséggel állok rendelkezésre.

Levágott és cserepes virágokból szintén nagyválasztékot tartok, melyekből **menyasszonyi, dísz és mellesokrokat**, valamint **sirkoszorukat** megrendelésre a legfinomabb izlés szerint készítetek.

Helybeli, vagy vidéki megrendelések eszközölhetők a **Kossuth utcai** (Városház épület) üzletben, vagy kertészeti telepemen **Ferenc Jozsef ut 6. a.** Margit fürdővel szemben.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János

kereskedelmi és műkertész.

Kertek rendezését és azokról tervezetet izléseken készítetek.

Legfinomabb izlés és pontos kiszolgálás.

MINIMAX.

legtöbb tüzesetek a nyári idényben esnek. — Ha minden háznál, üzlethelyiségben, műhelyben, szállodákban csak egy

MINIMAX

tűzoltó készülék volna, nagy tűzkárok lennének elkerülhetők — **Minimax** szab. tűzoltó készülékek egyedüli raktára

TOTH GYULA

vaskerskedő, DEBRECEN, Városháza.

MINIMAX.

MINIMAX

MINIMAX

Benkő sorsjegye

Bankó

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ÁRAI:

1/8 K1.50

1/4 K3.

1/2 K6.-

1 K12.-

BENKŐ BANK, BUDAPEST, ANDRASSY UT 60.

Sorsjegyek Debrecenben kaphatók: A nádor Sándor Bathányi u. 12. — Berger Dezső fűszerk. Kossuth u. 55. — Könyves Lóth tájtékpipák. Kistemplomi bazár. — Özv. Nagy Ferencné Piac u. 2. — Schwarz Dániel tájtékpipa mésző,

Főraktár Debreczenben:

YÓTH BÉLA gyógyszer-tára.

Öreg és ifju férfiaknak

egyszer az újabb és bővített kiadásban megjelenő Dr. Möller egészségügyi tanácsosnak a megzavart ideg- és setuális rendszer elől és annak gyökeres gyógyításáról írott könyve mulatság céljából. Szabad küldés borítékban 1 kor 20 fill, értékű bélyeg ellenében.

Curt Röber, Braunschweig.

Hogy hívják ?

Nincs többé csalódás!

Mikor született ?

Szerencsését lepecsételve örzi a KISS bankház!

Mindenki megkapja a szerencse által neki szánt sorsjegyet! Fortuna segélyével minden név és születési év részére egy szerencseszámot helyeztünk el **pecsét alatt**, például:

a lepecsételt boríték előoldala:

„JANOS”

Születési év: 1877.

A boríték hátsó oldala:

KISS
szerencsése
NAGY!

Használja ki az alkalmat. — Fogadja lepecsételve szerencsését tőlünk **pecsét alatt** az ön részére elitt szerencsesorsjegyet. Sok ezer család, mely bizalmával bennünket megtisztelt és a

„KISS szerencsése NAGY” jelmondatáéhoz csatlakozott, nálunk lelte szerencsését; merítsen Ön is a Kiss bankház kiapadhatatlan szerencseforrásából, vegye át tőlünk szerencsésének lepecsételt záloglevelét és gazdaságát jólét közel lesz Önhez

XIX. sorsjáték I. osztályának huzása már f. évi Lovember hó 22. és 23. án lesz
Az I-ső oszt. sorsjegyek árai:

Egy nyolcad K. 1.50. Egy negyed K. 3.—. Egy fél K. 6.—. Egy egész K. 12.—.

Kiss Károly és Társa

magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelarusító helye
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Fiókok: VI., Váci-körut 5. szám. — VII., Erzsébet-körut 22. szám.

Főraktár Debreczenben; Álmosdi eándor bankbizományi iroda Battyhányi u. 12.

A perselyek az Iparbank kirakataiban található.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük teleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessek.

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is.

Tájékoztató szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Banktól

Debreczen nyomtatott László József könyvnyomdájában